

**Міжнародний гуманітарний університет
Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра педагогіки та психології**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ МАСОВОЇ ПОВЕДІНКИ**

Галузь знань	<u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u>
Спеціальність	<u>053 «Психологія»</u>
Назва освітньої програми	<u>Психологія</u>
Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський) рівень</u>

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри педагогіки та психології, канд.психол.н., Жигалкіна Наталія Володимирівна		mgu_psyhology@ukr.net

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Предмет вивчення навчальної дисципліни є знання про психологічні особливості масової поведінки, механізми її виникнення, розвитку та способи врегулювання, які є необхідними для забезпечення професійного підходу до вирішення практичних проблем у різноманітних сферах людської життєдіяльності, де проявляються феномени масової свідомості.

Метою вивчення дисципліни є: формування у студентів теоретичних знань про психологічні особливості прояву, закономірності, механізми феноменів масової свідомості та поведінки в контексті суспільно-історичних і культурних умов розвитку суспільства; засвоєння основних механізмів та способів впливу на формування мас, масової свідомості і поведінки

Передумовами для вивчення дисципліни є обов'язкові навчальні дисципліни «Філософія психології» та «Теоретико-методологічні проблеми психології». Даний курс є вибірковою складовою дослідницької компоненти освітньо-професійної програми.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Психологія масової поведінки» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність:

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки, проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК5. Здатність організувати та реалізувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК12. Здатність здійснювати профілактику негативних проявів у поведінці соціальних груп і окремих осіб.

СК15. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, прийняття рішень та фасилітації.

Навчальна дисципліна «Психологія масової поведінки» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН15. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

- форми соціального поведінки, види, засоби, структуру спілкування, особливості соціальної взаємодії в різних ситуаціях;
- сутність, етичні принципи та норми соціальної взаємодії, основні теорії соціального взаємодії;
- ефективність використання різних стратегій взаємодії для досягнення поставленої мети;
- принципи роботи у команді; особистісні характеристики, які впливають на соціальну взаємодію;
- особливості взаємодії у малих соціальних групах, а також міжкультурної взаємодії в організації;
- етичні норми соціальної поведінки; особливості ефективної взаємодії з людьми;

Уміння:

- застосовувати етичні принципи та норми соціального взаємодії у практичній діяльності, ефективно використовувати стратегії співпраці для досягнення поставленої мети, визначати роль у команді;
- застосовувати на практиці знання про особистісну взаємодіях у різних соціальних групах, міжкультурні особливості організації з метою соціальної взаємодії;
- ефективно взаємодіяти з іншими членами команди

Навички:

- ефективно соціальної взаємодії відповідно до етичних принципів та норм соціальної поведінки,
- використання ефективних стратегій комунікації для досягнення поставленої мети,
- визначення ролі в команді,
- прийомів соціального взаємодії у різних соціальних групах та ситуаціях;

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
4	120	20/ 6	24 / 6	76 / 108	1	1	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Предмет, завдання та історія психології мас	18	2	2	14	18	-	-	18
Тема 2. Історія дослідження масових психологічних феноменів	18	4	4	10	18	2	2	14
Тема 3 Психологічна характеристика масової активності громадян.	16	2	2	12	16	-	-	16
Тема 4. Методи впливу та прийоми управління масами	16	2	4	10	16	2	-	14
Тема 5. Психологія натовпу	16	2	4	10	16	2	-	14
Тема 6. Психологія маніпуляцій масовою свідомістю	18	4	4	10	18	-	2	16
Тема 7. Масова комунікація і громадська думка	18	4	4	10	18	-	2	16
Усього годин	120	20	24	76	120	6	6	108

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – ЗАЛІК

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Предмет та завдання психології масової поведінки 1. Психологія масової поведінки як галузь психологічної науки. 2. Предмет психології масової поведінки. 3. Зв'язок психології масової поведінки з іншими науками. 4. Проблематика та завдання психології масової поведінки. 5. Проблеми і перспективи розвитку психології масової поведінки.	2	-
2	Тема 2. Історія дослідження масових психологічних феноменів 1. Модель масово-елітарного суспільства як передумова виникнення психології мас. 2. Маси як соціально-психологічний та політичний феномен: історія і сучасність проблеми. 3. Франко-італійська наукова школа психології мас (Г. Тард, Ш. Сігеле, Г. Лебон). 4. Психоаналітична теорія мас у працях Фрейда, Е. Фрома, К. Юнга. 5. Інтерпретації мас в теоріях елітології (Х. Ортеги-і-Гассета, Г. Моски та В. Парето).	4	2
3	Тема 3. Психологічна характеристика масової активності громадян 1. Історія становлення проблеми масової активності в зарубіжній та вітчизняній науці. 2. Методи дослідження масової активності. 3. Основні різновиди масової стихійної поведінки. 4. Чинники, що детермінують виникнення масової стихійної поведінки.	2	-
4	Тема 4. Методи впливу та прийоми управління масами 1. Масовий вплив: наукові дефініції і тлумачення. 2. Види, прийоми, методи, засоби масового впливу. Технології масового впливу	4	-
5	Тема 5. Психологія натовпу 1. Поняття натовпу, його особливості. 2. Класифікації натовпу. 3. Психологічні властивості натовпу. 4. Психологічні особливості індивіда в натовпі. 5. Основні механізми утворення натовпу. 6. Основні етапи формування натовпу. 7. Потенційні сценарії еволюції натовпу.	4	-

	8. Прийоми управління та маніпуляції натовпом. 9. Роль вожака в натовпі. 10. Типологія вождів натовпу. 11. Механізми та способи управління натовпу вождями.		
6	Тема 6. Психологія маніпуляцій масовою свідомістю 1. Поняття «маніпуляція» та його ознаки. 2. Межі поняття «маніпуляція». 3. Маніпуляція свідомістю як взаємодія. 4. Базові умови протидії маніпуляції. 5. Невербальна комунікація. 6. Особливості інтерпретації вербальних повідомлень. 7. Феномен «економії мислення». 8. Механізми маніпулювання масовою свідомістю. 9. Створення контексту, звернення до інстинктів, вплив слова на підсвідомість, психологічний захист, мозаїчна культура. 10. Реклама. Сублімінальний ефект. 11. Основні складові маніпуляції масовою свідомістю. 12. Мова слів. Мова образів. Інші знакові системи. 13. Критерії маніпулятивного впливу.	4	2
7	Тема 7. Масова комунікація і громадська думка 1. Громадська думка як вияв масової свідомості суспільства. 2. Масова комунікація: проблема визначення, етапи розвитку. 3. Рівні, функції, структура масової комунікації. 4. Форми, формати, ефекти масової комунікації. 5. Види та ефекти масової комунікації.	4	2
	Всього	24	6

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Психологія масової повеінки» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, доповіді, розрахункового завдання.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	<p>Тема 1. Предмет, завдання та історія психології мас Підготовка навчально-наукової доповіді (обсягом 5-7 сторінок друкованого тексту) за однією з запропонованих тем</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Масова активність як різновид девіантної поведінки. 2. Прикладні аспекти психології масової активності в сучасних умовах. 3. Історичні погляди на сутність натовпу. 4. Закономірності виникнення та особливості динаміки панічного натовпу. 5. Поняття «чутки» та їх місце в життєдіяльності суспільства 	14	18
2	<p>Тема 2. Історія дослідження масових психологічних феноменів Підготовка навчально-наукової доповіді (обсягом 5-7 сторінок друкованого тексту) за однією з запропонованих тем</p>	10	14
3	<p>Тема 3 Психологічна характеристика масової активності громадян Підготовка навчально-наукової доповіді (обсягом 5-7 сторінок друкованого тексту) за однією з запропонованих тем</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні ознаки та типологія чуток. 2. Причини та умови виникнення чуток. 3. Організація профілактики і протидії чуткам. 4. Протиборство між молодіжними угрупованнями та його соціальнопсихологічні наслідки. 5. Футбольні фанати як суб'єкти масової поведінки. <p>Вивчити і законспектувати поняття масової поведінки в теоріях Г.Лебона, Г. Тарда, С. Сігеле, З. Фрейда, Е. Фромма, В. Райха, В. Франкла, С. Московічі.</p>	12	16
4	<p>Тема 4. Методи впливу та прийоми управління масами Підготовка навчально-наукової доповіді (обсягом 5-7 сторінок друкованого тексту) за однією з запропонованих тем</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль засобів масової інформації в розповсюдженні маргінальних молодіжних субкультур. 2. Динамічні регулятори масової поведінки. 3. Стійкі регулятори масової поведінки. 4. Традиції як стійкий регулятор масової поведінки. 5. Психологічні характеристики та функціональне значення традицій. <p>Вивчити і підготувати конспект з питань: «Демократія та деспотизм: порівняльний аналіз в контексті маніпуляцій масовою свідомістю»; «Реклама як засіб маніпулювання масовою свідомістю»; «Страх тероризму як результат маніпулятивного впливу»; «Психологічні засади протидії маніпуляції масовою свідомістю».</p>	10	14

5	<p>Тема 5. Психологія натовпу Підготовка презентації-доповіді за темою заняття Вивчити і опрацювати питання з: Тема . Психологія натовпу. Зміст. Типологія натовпу та особливості окремих його різновидів. Понятійно-категорійна сутність агресивного натовпу та закономірності його функціонування. Склад агресивного натовпу та основні етапи його розвитку. Психологічне забезпечення діяльності правоохоронців при охороні громадського порядку. Підготувати презентацію з теми «Прийоми керівництва і 6 10 презентація маніпуляції натовпом» Розробити правила безпечної поведінки в натовпі Вивчити питання «Типологія натовпу (Г. Лебон)»</p>	10	14
6	<p>Тема 6. Психологія маніпуляцій масовою свідомістю Підготовка навчально-наукової доповіді (обсягом 5-7 сторінок друкованого тексту) за однією з запропонованих тем 1. Звичаї як стійкий регулятор масової поведінки. 2. Функціональне значення та психологічні характеристики звичаїв. 3. Паніка як різновид масової поведінки. 4. Психологічна характеристика паніки та її причини. 5. Динаміка паніки. Методи та шляхи запобігання паніки. 6. Психологічні механізми та стратегії масової маніпуляції. 7. Поняття психологічної маніпуляції та її види. 8. Психологічні особливості масової маніпуляції, структура маніпулятивного впливу. 9. Психологія деструктивних культів. Деструктивний масовий вплив. 10. Технології маніпуляції масами. Вивчити і опрацювати питання з: Тема . Психологія маніпуляцій масовою свідомістю. Зміст. Поняття «маніпуляція» та історія виникнення доктрини маніпуляцій масовою свідомістю. Механізми маніпулювання масовою свідомістю. Основні складові маніпуляції масовою свідомістю. Психологічні засади протидії маніпуляції масовою свідомістю</p>	10	16
7	<p>Тема 7. Масова комунікація і громадська думка Підготовка навчально-наукової доповіді (обсягом 5-7 сторінок друкованого тексту) за однією з запропонованих тем 1. Пропаганда як різновид психологічного впливу на маси. 2. Масова культура як феномен психології масової поведінки. 3. Соціальні інститути та психологічні механізми формування масової культури. 4. Вплив масової культури на формування моделей поведінки.</p>	10	16
Всього		76	108

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль, який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання, контрольної роботи; проведення консультацій та відпрацювань	50%
підсумковий контроль, який здійснюється у ході проведення заліку	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, усне повідомлення, індивідуальне опитування; розрахункове завдання; контрольна робота; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік
-------------------------------------	---

Питання до заліку

1. Поняття “маси” у філософії, соціології та соціальній психології.
2. Теорія “мас” Г. Лебона.
3. Внесок Г. Тарда у розвиток теорії мас.
4. Концептуальні інтерпретації “маси” (Г. Блумер, Х. Ортега-і-Гассет. Ф. Юнгер, Г. Зіммель, М. Вебер, Е. Ледерер, Х. Арендт та ін.).
5. З. Фрейд про масову свідомість.
6. Поняття про масову свідомість.
7. Змістовий підхід до трактування масової свідомості.
8. Структурний підхід до вивчення масової свідомості.
9. Масова поведінка як діяльнісний прояв масової свідомості.
10. Основні властивості масової свідомості.
11. Формування і функціонування масової свідомості.
12. Типології масової свідомості.
13. Основні види мас.
14. Загальні механізми стихійної поведінки.
15. Поняття про “циркулярну реакцію” як механізм стихійної поведінки.
16. Етапи циркулярної реакції.
17. Поняття “емоційного кружляння”.
18. Суб'єкти стихійної поведінки.
19. Поняття про натовп.
20. Типологія натовпу. Поняття про випадковий, експресивний, конвенційний, діючий натовпи.
21. Психологічні фактори існування натовпу.
22. Зібрана та незібрана публіка, її види.
23. Основні форми стихійної поведінки.
24. Поняття про масову паніку та умови її виникнення.
25. Способи впливу на панічну поведінку.
26. Масова агресія як форма стихійної поведінки, умови її виникнення.

27. Механізми впливу на агресивний натовп.
28. Внесок Г. Лебона, Г. Тарда, З. Фрейда, У. Макдаугалла, Ш. Сігеле у вивчення механізмів масової психології.
29. Зараження як механізм психології масової поведінки.
30. Навіювання як механізм масової психології.
31. Наслідування як механізм масової поведінки.
32. Взаємодія основних механізмів масової психології.
33. Історичні аспекти розвитку масових настроїв.
34. Наукові підходи до вивчення та пояснення масових настроїв.
35. Психофізіологічний підхід у вивченні масових настроїв (Т. Ціген, В. Осіпова, П. Вікторов, О. Чижевський).
36. Соціально-психологічний підхід в аналізі масових настроїв Б. Паригіна.
37. Настрої з позицій теорії діяльності (О. Леонтєв, Б. Додонов, А. Горячова, М. Макаров, Б. Поршньов).
38. Соціальне походження настроїв.
39. Змістовна “соціальність” настроїв.
40. “Соціальність” як властивість суб’єкта масових настроїв.
41. Природа масових політичних настроїв.
42. Масові настрої як сигнал.
43. Масові настрої як оцінка.
44. Масові настрої як установка.
45. Суб’єкт масових політичних настроїв.
46. Гетерогенність і ситуативність як основні характеристики суб’єкта масових політичних настроїв.
47. Формування масових політичних настроїв.
48. Об’єктивні та суб’єктивні фактори розвитку масових політичних настроїв.
49. Динамічні аспекти масових настроїв.
50. Цикли і рівні розвитку масових настроїв.
51. Функції масових політичних настроїв.
52. Механізми впливу на масові настрої.
53. Прогнозування масових настроїв.
54. Мода як психологічний феномен.
55. Психологічні механізми моди.
56. “Модність” як психологічна категорія. Фактори модності.
57. Мода як масове наслідування.
58. Конформізм як фактор модності.
59. Соціально-психологічні функції моди.
60. Основні елементи поширення моди.
61. “Модник” як людський тип, що забезпечує функціонування основних етапів поширення моди.
62. Чутки та їх різновиди.
63. Джерела та умови виникнення чуток.

64. Циркуляція чуток: згладжування, загострення, адаптація.
65. Профілактичні заходи та активні контрзаходи як протидія чуткам.
66. Плітки як різновид чуток.
67. Поняття про масові комунікації.
68. Соціальні функції масової комунікації за Б. Грушиним.
69. Стратегічні функції масової комунікації за Д. Ольшанським.
70. Модель системи масової комунікації за Г. Лассуеллем.
71. Поняття про засоби масової комунікації.
72. Зворотний зв'язок джерела інформації з аудиторією як показник ефективності масової комунікації.
73. Ефекти масової комунікації.
74. Масові функції реклами.
75. Психологічні механізми рекламного впливу.
76. Навіювання в рекламі та його види.
77. Зараження в рекламі.
78. Наслідкування як результат рекламного впливу.
79. Політична реклама як вид комерційної реклами.
80. PR як політична реклама.
81. Етика і технологія відносин із засобами масової інформації.
82. Поняття про масові рухи та їх основні характеристики.
83. Джерела виникнення масових рухів.
84. Мотиви участі у масових рухах: емоційно-афективна мотивація, ціннісно-раціональна мотивація, традиційні цілі.
85. Умови і етапи розвитку масових рухів.
86. Революційні рухи.
87. Реформаторські рухи.
88. Експресивні рухи.
89. Політичні партії і рухи.
90. Масові партії.

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

<i>Денна форма навчання</i>			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання

Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	20
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка контрольних робіт (завдань)	5
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	5
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.4. Підготовка доповіді (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів доповіді (есе)	5
1.5. Виконання розрахункових завдань	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Перевірка правильності виконання	10
1.6. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль залік			50
Всього балів			100

Заочна форма навчання			
Поточний контроль			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	5

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

	та розкладу занять		
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка контрольних робіт (завдань)	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	5
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.4. Підготовка доповіді (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів доповіді (есе) під час ІКР	5
1.5. Виконання розрахункових завдань	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Перевірка правильності виконання	10
1.6. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль залік			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «зараховано» (А) – від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, виконав завдання до самостійної роботи, презентував доповідь (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

- «зараховано» (B) – від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, виконав завдання до самостійної роботи, презентував доповідь (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» (C) – від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність виконаних завдань до самостійної роботи, доповіді (есе) та активність у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» (D) – від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується виконання завдань до самостійної роботи, доповіді (есе);

- «зараховано» (E) – від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, не всі завдання до самостійної роботи виконано у повному обсязі.

- «не зараховано» (FX) – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «не зараховано» (F) – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою
		залік
90-100 (10-12)	A	зараховано
82-89 (8-9)	B	
74-81(6-7)	C	
64-73 (5)	D	
60-63 (4)	E	
35-59 (3)	FX	не зараховано
1-34 (2)	F	

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Донченко О., Романенко Ю. Архетипи соціального життя і політики. (Глибинні регулятиви психологічного повсякдення): Монографія /

О.Донченко, Ю.Романенко. К.: Либідь, 2001. 334 с.

2. Інтеграційні процеси в суспільстві та політичний вибір особистості: монографія / за ред.. В.П.Казміренка. К.: Міленіум, 2008. 360с.
3. Корнєв М.Н., Фомічова В.М. Психологія масової поведінки / М.Н.Корнєв, В.М.Фомічова. — К.: Ін-т післядипломної освіти Київ. нац. унту ім. Тараса Шевченка, 2000. — 268 с.
4. Копець Л. Класичні експерименти в психології: Навч. посібник/ Л.Копець. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 283 с.
5. Лалл Д. Мас-медіа, комунікація, культура: глобальний підхід / Д.Лалл; [пер. з англ.]. К. : К. І. С., 2002. 264 с.
6. Москаленко В. Психологія соціального впливу / В.Москаленко. Навч.пос. К. Центр учбової літератури, 2007. 448с.
7. Орбан-Лембрик Л.Е. Масова культура і моделі поведінки / Л.Е.ОрбанЛембрик //Соціальна психологія. 2005. № 2. С. 38-44
8. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління : навч. посіб. / Л.Е.Лембрик 2-ге вид., доповн. К. : Академвидав., 2010. 544с.
9. Різун В.В. Маси. К.:ВПЦ «Київський університет», 2003. 264 с.
10. Татенко В.О. Соціальна психологія впливу: монографія. К.: Міленіум, 2008. 216 с

Допоміжна

1. Дячук І.А. Психологічні особливості впливу релігійних сект на особистість. Психологічні перспективи. 2007. С. 63-68.
2. Кальба Я. Вчинок як умова розвитку духовно-душевного потенціалу підростаючої особистості / Я.Кальба, В. Васютинський, М.Слюсаревський [та ін.] // Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави : [зб.наук.праць / Заг. ред. М.М. Слюсаревський та ін.]. К.: Міленіум, 2008. Вип. 8. 408 с.
3. Кальба Я. Масифікація та її прояви в контексті сучасних телемедіа. Практична психологія та соціальна робота. 2010. № 4. С. 63-67.
4. Кальба Я. Психологічні механізми впливу реклами на свідомість та поведінку людини / Я.Кальба // Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави: [зб.наук.праць / Заг. ред. М.М.Слюсаревський та ін.]. К.: Міленіум, 2011. Вип. 27 (30). С. 157- 167.
5. Різун В.В. Теорія масової комунікації [Електроний ресурс] / В.В. Різун // Електронна бібліотека Інституту журналістики. Режим доступу до б-ки: <http://www.journ.univ.kiev.ua/>
6. Татенко В.О. Соціально-психологічні механізми впливу людини на людину. Соціальна психологія. 2003. № 1. С. 60-72.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Міжнародного гуманітарного університету: офіційний сайт. URL: https://mgu.edu.ua/science_library
2. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>
3. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>